

Opgave 3 Douze points

Het Eurovisiesongfestival is een jaarlijks terugkerende liedjeswedstrijd waarbij verschillende landen het muzikaal tegen elkaar opnemen. De wedstrijd wordt georganiseerd door de European Broadcast Union (EBU) en trekt elk jaar meer dan tweehonderd miljoen televisiekijkers.

Officieel is het Eurovisiesongfestival een apolitek evenement: er mogen geen politieke statements gemaakt worden. Zo mag er alleen gezwaaid worden met de nationale vlaggen van de deelnemende landen en zijn andere vlaggen officieel verboden. Liedjes met een expliciete politieke boodschap worden door de EBU gediskwalificeerd en deelnemers wordt gevraagd zich buiten het podium ook niet uit te laten over politieke kwesties.

Paul Cliteur pleit voor neutraliteit van de staat in de vorm van een lekenstaat.

- 2p **22** Leg uit dat het model van de lekenstaat volgens Cliteur tegenovergesteld is aan het multiculturele model.

Leg vervolgens uit dat de plaats voor religie in de lekenstaat vergelijkbaar is met de plaats voor politiek op het Eurovisiesongfestival.

Het diskwalificeren van liedjes met een politieke boodschap is opgenomen in het wedstrijdreglement van het Eurovisiesongfestival, waar alle deelnemers en deelnemende landen mee instemmen. Je zou dit verbod kunnen opvatten als een beperking van de vrijheid van meningsuiting van de deelnemers. Toch heeft de EBU als Europese omroeporganisatie de vrijheid van meningsuiting hoog in het vaandel staan.

Volgens Hans Kelsen heeft democratie twee kenmerken, namelijk meningsrelativisme en de meerderheidsregel.

- 2p **23** Leg uit dat democratie volgens Kelsen een relativistische wereldbeschouwing veronderstelt.

Beargumenteer vervolgens of het diskwalificeren van liedjes met een politieke boodschap volgens jou democratisch is en ga daarbij in op **een** van Kelsens kenmerken van een democratie.

De officiële slogan van het Eurovisiesongfestival is 'Unity in diversity' (eenheid in verscheidenheid). Deze diversiteit zorgt ook voor spanningen. Zo wordt het Eurovisiesongfestival wel gezien als een lhbtq+-feestje. Dat zie je onder andere aan de regenboogvlag, die het vaakst wappert tussen alle nationale vlaggen. In landen waar het slecht gesteld is met lhbtq+-rechten of waar 'homopropaganda' zelfs wordt verboden, wordt dit gezien als het pushen van een activistische politieke agenda.

- 3p **24** Geef op basis van de slogan van het Eurovisiesongfestival:
- een definitie van vrijheid,
 - een vooronderstelling bij deze definitie, en
 - een implicatie van deze definitie.

Het liedje dat de meeste punten krijgt, wint het Eurovisiesongfestival. Deze punten worden bepaald door te stemmen. Niet alleen het publiek kan zijn stem uitbrengen; de helft van de punten wordt namelijk bepaald door een vakjury. Het oordeel van een klein groepje muziekexperts telt hierdoor even zwaar mee als dat van de miljoenen televisiekijkers. Dit stemproces is te vergelijken met de vraag wie het voor het zeggen heeft in de politiek: het volk of experts.

John Stuart Mill is een tegenstander van een regering van experts.

- 2p **25** Leg uit dat het huidige stemproces van het Eurovisiesongfestival past bij de opvatting van Mill dat:
- iedereen stemrecht moet hebben, en
 - stemrecht ongelijk moet zijn.

Bij de puntentelling valt op dat bevriende en nabijgelegen landen elkaar vaak de hoogst haalbare score van 'douze points' (twaalf punten) geven. Dit wordt vaak vriendjespolitiek genoemd. Onderzoekers verklaren dit stemgedrag.

tekst 2

[Dit komt] vooral door een gedeelde cultuur en dat is vaak ook een gedeelde muziekstijl, met soms zelfs dezelfde sterren op de radio. Ook geografische nabijheid, een gedeelde geschiedenis, godsdienst of taal dragen allemaal bij aan wat we 'vriendjespolitiek' noemen.

bron: Hoe (vriendjes)politiek is het Songfestival?, NOS op 3, 22 mei 2021

Volgens Joseph Schumpeter wordt de rationaliteit van mensen overschat. Hij geeft onder andere groepsdruk als reden voor irrationeel gedrag.

- 1p **26** Leg deze reden van Schumpeter met tekst 2 uit.
- 1p **27** Beargumenteer of volgens jou vriendjespolitiek onvermijdelijk is in een democratie en gebruik daarbij Schumpeters opvatting van democratie als markt.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.